

KONINKRIJK BELGIË

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES 33.720/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS 33.720/1

DE LA SECTION DE LEGISLATION
DU CONSEIL D'ETAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 24 juni 2002 door de Minister van Werkgelegenheid verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "betreffende de bescherming van de werknemers tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk", heeft op 27 juni 2002 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par la Ministre de l'Emploi, le 24 juin 2002, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "relatif à la protection des travailleurs contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail", a donné le 27 juin 2002 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid dat

"de wet van 11 juni 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk in werking treedt op 1 juli 2002, dat de uitvoeringsmaatregelen bedoeld in het nieuwe artikel 32quater, § 2 en het nieuwe artikel 32sexies, § 4 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk op dezelfde datum moeten in werking treden, dat het immers onmogelijk is de bepalingen van de nieuwe wet effectief toe te passen, zolang de procedures en de bevoegdheden, de opdrachten en de opleiding van de preventieadviseurs niet nader zijn bepaald; dat indien deze maatregelen niet tijdig worden genomen de werknemers ernstige schade kunnen ondervinden, daar ze zich in de onmogelijkheid zullen bevinden om onmiddellijk hun rechten te doen gelden; dat ook de werkgevers tijdig dienen te weten welke concrete maatregelen zij moeten treffen met het oog op de bescherming van de werknemers tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk, dat dit des te meer van belang is nu er vastgesteld wordt dat er zich steeds meer geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk voordoet en er dus een acuut maatschappelijk probleem is; dat het derhalve dringend noodzakelijk is de nodige maatregelen te treffen opdat dit ontwerp van koninklijk besluit op 1 juli 2002 kan in werking treden ¹".

*

* *

Gelet op de korte termijn die hem voor het uitbrengen van zijn advies is toegemeten, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, zich beperkt tot het maken van de volgende opmerkingen.

¹Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moet de motivering die in de aanvraag wordt opgegeven, letterlijk worden overgenomen in de aanhef.

Opschrift

Ermee rekening houdend dat de ontworpen regeling niet beperkt blijft tot de bescherming van uitsluitend de werknemers tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk, verdient het aanbeveling om in het opschrift van het ontwerp de woorden "van de werknemers" te schrappen.

Aanhef

1. De aanwijzing van de ambtenaren die belast zijn met het toezicht op de naleving van hoofdstuk Vbis van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en van het besluit dat thans in ontwerpvorm voorligt, vindt rechtsgrond in artikel 80, eerste lid, van die wet, naar luid waarvan de door de Koning aangewezen ambtenaren, onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, toezicht uitoefenen op de naleving van die wet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

In het eerste lid van de aanhef zal derhalve ook melding dienen te worden gemaakt van het genoemde artikel 80, eerste lid, van de wet van 4 augustus 1996.

2. Artikel 14 van het in het derde lid van de aanhef vermelde koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor preventie en bescherming op het Werk werd gewijzigd bij het koninklijk besluit van 3 mei 1999. Van dat wijzigende koninklijk besluit dient in dat lid melding te worden gemaakt.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van de inleidende zin van artikel 25 van het ontwerp.

Artikel 2

1. Aangezien het begrip "andere personen op de arbeidsplaatsen" enkel in artikel 1 wordt gebruikt, kan artikel 2, 5°, beter in dat artikel worden geïntegreerd.

.../...

2. In artikel 2, 7°, dient de verwijzing naar de personen die belast zijn met het verlenen van hulp aan slachtoffers van geweld, pesterijen en ongewenst sexueel gedrag op het werk krachtens andere reglementeringen te vervallen. De vertrouwenspersoon dient immers, krachtens artikel 32sexies van de wet van 4 augustus 1996 in ieder geval te worden aangewezen door de werkgever.

Artikel 4

Men schrijve in artikel 4, eerste lid, "Onverminderd het bepaalde in artikel 8 van het koninklijk besluit van ..." in plaats van "Onder voorbehoud van de toepassing van de bepalingen bedoeld in artikel 8 van het koninklijk besluit van ...".

Artikel 5

Krachtens artikel 5 dient de werkgever de nodige maatregelen te nemen opdat de werknemers, de leden van de hiërarchische lijn en de leden van het comité voor preventie en bescherming op het werk over alle nuttige informatie beschikken en de nodige opleiding ontvangen betreffende de erin opgesomde punten. Met betrekking tot sommige van die punten is het evenwel onmogelijk een opleiding te verschaffen. Omwille van de rechtszekerheid is het derhalve raadzaam een onderscheid te maken tussen de punten waaromtrent enkel informatie moet worden verschaft en de punten waaromtrent bovendien een opleiding moet worden gegeven.

Artikel 8

De zinsnede "in functie van wat noodzakelijk is" in artikel 8, § 1, eerste lid, is overbodig en kan derhalve vervallen.

Artikel 9

In artikel 9, vierde lid, is er een discordantie tussen de Nederlandse en de Franse tekst, waar in de Nederlandse tekst het equivalent van de Franse woorden "par le conseiller en prévention" niet voorkomt.

Die discordantie dient te worden verholpen door in de Nederlandse tekst te schrijven "telkens wanneer de preventieadviseur zich tot deze ambtenaar wendt met toepassing van artikel 32septies van de wet".

Artikelen 10 en 12

In artikel 10, tweede lid, wordt aan de vertrouwenspersoon onder meer opgedragen om vast te stellen of er inderdaad geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag is geweest. Aangezien de betrokkene zich op grond van artikel 10, eerste lid, ook rechtstreeks tot de preventieadviseur kan richten, lijkt in artikel 12, eerste lid, een gelijkaardige taak aan de preventieadviseur te moeten worden opgedragen.

Artikel 15

Artikel 15 brengt slechts in herinnering, zij het in het algemeen, wat reeds uit de artikelen 32nonies en 32decies van de wet van 4 augustus 1996 voortvloeit en dient derhalve te vervallen.

Artikel 17

1. Men schrijve in artikel 17, eerste lid, "Als preventieadviseur kan bovendien worden aangewezen", in plaats van "Wordt met een bevoegde preventieadviseur gelijkgesteld,".

2. Artikel 17, tweede lid, is overbodig en kan derhalve vervallen.

Artikel 18

In de Nederlandse tekst dienen de woorden "aangeduid" en "aanduiding" te worden vervangen door "aangewezen" en "aanwijzing".

Artikel 26

Men vervange in artikel 26 de woorden "de bepalingen van de wet" door de woorden "de bepalingen van hoofdstuk Vbis van de wet".

Artikel 28

Gelet op de inhoud van de ontworpen regeling kan het besluit dat thans in ontwerpvorm voorligt, niet retroactief in werking treden, maar slechts ten vroegste op de dag van zijn bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée par la circonstance que

"de wet van 11 juni 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk in werking treedt op 1 juli 2002, dat de uitvoeringsmaatregelen bedoeld in het nieuwe artikel 32quater, § 2 en het nieuwe artikel 32sexies, § 4 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk op dezelfde datum moeten in werking treden, dat het immers onmogelijk is de bepalingen van de nieuwe wet effectief toe te passen, zolang de procedures en de bevoegdheden, de opdrachten en de opleiding van de preventieadviseurs niet nader zijn bepaald; dat indien deze maatregelen niet tijdig worden genomen de werknemers ernstige schade kunnen ondervinden, daar ze zich in de onmogelijkheid zullen bevinden om onmiddellijk hun rechten te doen gelden; dat ook de werkgevers tijdig dienen te weten welke concrete maatregelen zij moeten treffen met het oog op de bescherming van de werknemers tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk, dat dit des te meer van belang is nu er vastgesteld wordt dat er zich steeds meer geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk voordoet en er dus een acuut maatschappelijk probleem is; dat het derhalve dringend noodzakelijk is de nodige maatregelen te treffen opdat dit ontwerp van koninklijk besluit op 1 juli 2002 kan in werking treden de wet ¹".

*

* *

Eu égard au bref délai qui lui est imparti pour donner son avis, le Conseil d'Etat, section de législation, s'est limité à formuler les observations suivantes.

1

Selon l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, la motivation figurant dans la demande doit être reproduite littéralement dans le préambule.

Intitulé

Compte tenu de ce que les règles en projet ne se limitent pas à la protection des seuls travailleurs contre la violence, le harcèlement moral ou sexuel au travail, il est recommandé de supprimer, dans l'intitulé de l'arrêté en projet, les mots "des travailleurs".

Préambule

1. La désignation des agents chargés de surveiller le respect du chapitre Vbis de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail et de l'arrêté dont le projet est actuellement à l'examen, trouve son fondement légal dans l'article 80, alinéa 1er, de cette loi, qui prévoit que sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, les fonctionnaires désignés par le Roi surveillent le respect de cette loi et de ses arrêtés d'exécution.

Par conséquent, le premier alinéa du préambule devra également mentionner l'article 80, alinéa 1er, précité, de la loi du 4 août 1996.

2. L'article 14 de l'arrêté royal du 27 mars 1998 relatif au Service interne pour la prévention et la protection au travail, mentionné dans le troisième alinéa du préambule, a été modifié par l'arrêté royal du 3 mai 1999. Cet alinéa doit faire mention de l'arrêté royal modificatif précité.

Une observation analogue vaut en ce qui concerne la phrase liminaire de l'article 25 du projet.

Article 2

1. Dès lors que la notion d' "autres personnes sur les lieux de travail" n'est employée qu'à l'article 1er, il est préférable d'intégrer l'article 2, 5°, dans cet article.

2. A l'article 2, 7°, il faut omettre la référence aux personnes chargées de donner de l'aide aux victimes de violence et d'harcèlement moral ou sexuel au travail en vertu d'autres réglementations. En effet, l'article 32sexies de la loi du 4 août 1996 prévoit en tout cas que la personne de confiance doit être désignée par l'employeur.

Article 4

A l'article 4, alinéa 1er, on écrira "Sans préjudice de la règle énoncée à l'article 8 de l'arrêté royal du ..." au lieu de "Sous réserve des dispositions visées à l'article 8 de l'arrêté royal du ...".

Article 5

En vertu de l'article 5, l'employeur prend les mesures nécessaires pour que les travailleurs, les membres de la ligne hiérarchique et les membres du comité pour la prévention et la protection au travail disposent de toutes les informations utiles et reçoivent la formation nécessaire relative aux points qui y sont énumérés. En ce qui concerne certains de ces points, il est toutefois impossible de donner une formation. Par souci de la sécurité juridique, il est donc recommandable d'opérer une distinction entre les points à propos desquels il faut uniquement fournir des informations et ceux à propos desquels il faut, en outre, donner une formation.

Article 8

Le membre de phrase "en fonction des besoins" qui figure à l'article 8, § 1er, alinéa 1er, est superflu et peut, dès lors, être omis.

Article 9

A l'article 9, alinéa 4, il y a une discordance entre les versions française et néerlandaise, en ce que les mots français "par le conseiller en prévention" n'ont pas d'équivalent dans le texte néerlandais.

Il faut remédier à cette discordance en écrivant dans le texte néerlandais "telkens wanneer de preventieadviseur zich tot deze ambtenaar wendt met toepassing van artikel 32septies van de wet".

Articles 10 et 12

L'article 10, alinéa 2, charge notamment la personne de confiance de constater la réalité ou non de la violence ou du harcèlement moral ou sexuel au travail. Dès lors qu'en vertu de l'article 10, alinéa 1er, l'intéressé peut aussi s'adresser directement au conseiller en prévention, il semble que l'article 12, alinéa 1er, devrait confier une tâche similaire à ce dernier.

Article 15

L'article 15 se borne à rappeler, encore que d'une manière générale, ce qui découle déjà des articles 32nonies et 32decies de la loi du 4 août 1996 et doit dès lors être omis.

Article 17

1. A l'article 17, alinéa 1er, on écrira "Peut en outre être désignée comme conseiller en prévention," au lieu de "Est assimilée à un conseiller en prévention compétent,".

2. L'article 17, alinéa 2, est superflu et peut dès lors être omis.

.../...

Article 18

Dans le texte néerlandais, les mots "aangeduid" et "aanduiding" doivent être remplacés par "aangewezen" et "aanwijzing".

Article 26

A l'article 26, on remplacera les mots "des dispositions de la loi" par les mots "des dispositions du chapitre Vbis de la loi".

Article 28

Eu égard à la teneur des règles en projet, l'arrêté dont le projet est actuellement à l'examen peut entrer en vigueur, non pas avec effet rétroactif, mais au plus tôt seulement le jour de sa publication au Moniteur belge.

De kamer was samengesteld uit

La chambre était composée de

de Heren
Messieurs

M. VAN DAMME,

kamervoorzitter,
président de chambre,

J. BAERT,
J. SMETS,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SMETS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. VAN VAERENBERGH, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. G. DE BLEECKERE, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SMETS.

Le rapport a été présenté par M. W. VAN VAERENBERGH, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. G. DE BLEECKERE, référendaire adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

M. VAN DAMME